

TURIZM ORQALI MILLIY QADRIYATLARNI TARG'IB QILISH: FARG'ONA VODIYSI AMALIYOTI

Mamatazizov Faryozbek Paxlavon o'g'li

Andijon davlat universiteti 3-kurs tayanch doktoranti

Annotatsiya: Farg'ona vodiysi O'zbekistonning eng qadimiy va boy tarixiy-madaniy hududlaridan biri bo'lib, bu yurtning geografik imkoniyatlari, ijtimoiy-iqtisodiy holati va aholisining turmush tarzi asosida shakllangan milliy qadriyatlari yildan-yilga o'ziga xoslik va an'analarini boyitib kelmoqda. Dunyoning ko'plab mintaqalarida bo'lgani kabi, Farg'ona vodiysida ham turizm taraqqiyoti va milliy qadriyatlarning, an'anaviy madaniyatning o'zaro mustahkamlovchi omil sifatida paydo bo'lishi kuzatiladi. O'zbekiston mustaqillikka erishganidan so'ng, tarixiy xotira va milliy o'zlikni qayta tiklash, avlodlarga an'analar asosida ta'lim-tarbiya berish borasida amalga oshirilayotgan islohotlarning samarasi aynan turizm sohasida ham o'z aksini topmoqda.

Kalit so'zlar: turizm, islohotlar, an'analar, ta'lim, madaniyat, meros, urf-odat, milliy qadriyatlar, ziyoratgohlar.

Turizm sohasining rivojlanishi birinchi navbatda hudud aholisi orasida milliy qadriyatlarni keng targ'ib qilish, o'z madaniy merosi, ya'ni urf-odatlarini, an'analarini, san'ati va xalq og'zaki ijodi namunalarini asrab-avaylash va yanada rivojlantirishda muhim vositaga aylanmoqda. Farg'ona vodiysi amaliyotida turizmning asosiy yo'nalishlaridan biri – ma'naviy-ma'rifiy va madaniy turizmdir. Mazkur sohada amalga oshirilayotgan tadbirlar, o'tkazilayotgan festivallar, ko'rgazmalar va xalq amaliy san'ati namoyishlari orqali mahalliy va xorijiy sayyohlarga milliy qadriyatlarning go'zalligi va betakrorligi chuqur namoyon qilinmoqda. Milliy qadriyatlarni ommalashtirishda turizmning o'rni beqiyosdir. Aynan ushbu yo'nalishda tarixiy obidalarining, milliy arxitektura namunalari, ziyoratgohlar va zargarlar, kulollar, kashtachilar, naqqoshlar mahallasining faoliyati chin ma'noda jonlanmoqda. Farg'ona vodiysining urf-odat va an'analarini, milliy liboslari, oshxona olami, o'ziga xos hunarmandchiligi, shevasigacha bo'lgan qadriyatlari barhayot holda yashab kelmoqda. Turizm sohasidagi samarali faoliyat ko'plab noyob, qadimiy va yangicha ko'rinishdagi xalq hunarmandchiligi mahsulotlarining ham dunyo bo'ylab tarqalishiga yo'l ochmoqda. Bunday jarayonlarda turistlarning qalbiga o'zbek xalqining urf-odatlarini, an'analarini, qadimiy to'y va marosimlari, o'zbekcha mehmondo'stlik, samimiylilik, insoniylik kabi hislatlar singib boradi. Ular Farg'ona vodiysiga tashrif buyurish jarayonida ushbu qadriyatlarning jonli namunasiga guvoh bo'lishadi, milliy taomlardan bahra olishadi, milliy urf-odatlar va hayot tarzini

yaqindan kuzatishadi. Bu esa bir tomonlama ichki turizmni rivojlantirishda emas, balki xalqaro turizm salohiyatini oshirishda ham muhim o‘rin tutadi.[1]

Milliy qadriyatlarni, jumladan, xalq amaliy san’ati, vositachilik hunarlari, tikuvchilik, kulolchilik, do‘ppido‘zlik, atlaschilik, pazandalik san’ati, milliy musiqa va raqslarni targ‘ib qilish mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotining asosiy yo‘nalishlaridan biri sifatida e’tirof etiladi. Bugungi kunda Farg‘ona vodiysi hududida davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlanayotgan sayyohlik loyihalari, yangi madaniy-turistik markazlar, hunarmandlik va ziyoratgohlar, zamonaviy dam olish maskanlari orqali ushbu qadriyatlarning qadimiy ildizlari va hozirgi kundagi ahamiyati yaqqol namoyon bo‘lmoqda. Mahalliy aholining turmush tarzida o‘zining beqiyos aksini topgan milliy qadriyatlarni saqlash va avloddan avlodga yetkazish borasida turistik xizmatlarning kengayishi ham muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy turistik xizmatlar vositasida yosh avlodni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash, o‘zligiga sodiq bo‘lib kamol topishiga erishish mumkin. Ayniqsa, Farg‘ona vodiysi yoshlarining milliy san’at, hunarmandchilik, xalq ijodi bilan shug‘ullanishga qiziqishlari, buning uchun hududlarda yaratilayotgan qulay imkoniyatlar — bularning barchasi milliy qadriyatlarning taraqqiyoti va boyishini ta’minlashda muhim vosita hisoblanadi. Xalqimizning milliy talablari va orzu-umidlarini ifoda etuvchi ziyoratgohlar, tarixiy obidalar, madaniy maskanlarning turizm sohasida ommalashishi, ularning zamonaviy ko‘rinishda e’tiborga olinishi nafaqat ichki, balki xalqaro sayyohlarning e’tiborini jalb qilmoqda. Bu jarayonda milliy qadriyatlarning yangicha tus olishi — yangicha interyer va eksteryer elementlari, milliy g‘oyalar asosida amalga oshirilayotgan tadbir va loyihalar butun dunyo sayyohlari qalbida O‘zbekiston, shu jumladan, Farg‘ona vodiysining betakrorligini keng targ‘ib qilmoqda.[2]

Respublikamiz bo‘ylab milliy qadriyatlarni asrash, qadrlash va yoshlarning dillariga chuqur singdirish maqsadida keng ko‘lamli va izchil faoliyat olib borilmoqda. Milliy liboslar, hunarmandlik buyumlari, qo‘lda to‘qilgan gilamlar, xalqiy an‘anaviy musiqa asboblari, milliy pazandachilik mahsulotlari va boshqa ko‘plab qadriyatlar hozirda nafaqat hududiy, balki mamlakat miqyosida ham ommalashib bormoqda. Bu kabi milliy qadriyatlar xalqaro sayyohlik ko‘rgazmalarida namoyish etilib, turizm orqali dunyoga keng targ‘ib qilinmoqda. Ko‘plab sayyohlar uchun Farg‘onada o‘tkaziladigan milliy festivallar, an‘anaviy marosim tadbirlari va ko‘rgazmalar turistik dastur asosini tashkil qiladi. Shu sababli har bir faoliyat va tadbirda milliy ruh, zamonaviy innovatsiyalar hamohangligi, xalqning yuragidan joy olgan qadriyatlar aks etmoqda. Bu kabi loyihalar orqali yangi avlod vakillari ham milliy qadriyatlar mohiyatini teran anglashga muvaffaq bo‘lishlari, ular orqali diyorimiz madaniy saviyasi, turistik salohiyati va jahon hamjamiyatidagi mavqeining oshishiga sabab bo‘lmoqda. Turizm sohasi rivoji doirasida milliy qadriyatlarni yoshlar ongiga singdirish, ajdodlar merosini o‘rganish va zamonaviy hayotda qo‘llash

muhim ahamiyatga ega ekani ta'kidlanadi. Bu borada Farg'ona vodiysi amaliyotida ta'lim muassasalari, turizm va madaniyat markazlari, xalq amaliy san'ati ustaxonalari va boshqa turdagi jamoat tashkilotlarining harakatlari ham alohida o'rin tutadi. Ular o'z faoliyati davomida turli to'garaklar, mahorat darslari, ko'rgazmalar va festival tadbirlari tashkil etib, milliy qadriyatlarni keng ommaga faol targ'ib qilmoqda.[3]

Shunday qilib, turizm Farg'ona vodiysida milliy qadriyatlarni targ'ib qilishning eng kuchli va samarali vositalaridan biri sifatida e'tirof etiladi. Bu jarayon o'z ichiga madaniy-ma'rifiy moslashuv, madaniy merosni asrash, yoshlar ongiga an'analarni singdirish, mahalliy hunarmandchilik va xalq san'atining yangi bosqichga ko'tarilishini qamrab olgan. Har bir tadbirda xalqimiz tarixiy unumdorligining, boy madaniy merosining, o'ziga xos san'at va an'alarining aks etishi, yurtimizning boy qadriyatlari va betakror madaniyati sayyohlar va yosh avlod qalbiga chuqur singib bormoqda. Ochiq jamiyat qurilishi sharoitida turizm sohasi orqali milliy qadriyatlarni keng targ'ib qilish, ular asosida yoshlarni vatanga sadoqat, milliy g'urur va or-nomus singari yuksak his-tuyg'ular bilan kamolga yetkazish, tarixiy xotira va qadimiy an'analarni asrashga erishish — O'zbekiston ma'naviyat va madaniy taraqqiyotining eng muhim ustunlaridan biri bo'lib qoladi. Farg'ona vodiysi amaliyotida esa bugungi kun yoshlarining, hunarmand va san'atkorlarning, me'mor va faylasuflarning samarali faoliyati, zamonaviy talablar bilan uyg'un ravishda olib borilayotgan ishlari milliy qadriyatlarning yangi bosqichini boshlab berdi. Shunday qilib, turizm va milliy qadriyatlar o'zaro chambarchas bog'liq holda rivojlanmoqda. Farg'ona vodiysi amaliyoti shundan dalolat beradiki, turistik salohiyatdan samarali va to'g'ri foydalanish, o'z navbatida, xalqimiz urf-odatlarini, zamonaviy va an'anaviy qadriyatlarni saqlash, avlodlarga yetkazish hamda ularni jahonda keng ommalashtirishda sezilarli natija bermoqda.[4]

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, Farg'ona vodiysida turizm orqali milliy qadriyatlar targ'iboti nafaqat hudud, balki butun mamlakat uchun muhim ijtimoiy-madaniy ahamiyat kasb etadi. Turizm sohasini rivojlantirish orqali milliy qadriyatlarni, meros va an'analarni keng ommaga, avlodlarga yetkazishga erishiladi. Bu esa o'z navbatida jamiyatda milliy o'zlik, birlik va madaniy uyg'unlikning mustahkamlanishiga zamin yaratadi. Yangi avlod vakillarining milliy qadriyatlar asosida ulg'ayib, tarix va an'analarni qadrlash ruhi bilan kamolga yetilishi, Farg'ona vodiysi va umuman O'zbekiston kelajagining porloq bo'lishiga xizmat qiladi. Turizmning bu kabi sohada tutgan o'rni va ahamiyati yildan-yilga yanada ortib borishi shubhasiz, uning rivoji milliy qadriyatlarni targ'ib etish, ularni asrab-avaylash, yangilash va kelajak avlodga to'laqonli yetkazishda asosiy vositalardan biri bo'lib qolaveradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdurahmonova, M. (2020). "Fargʻona vodiysi turizm salohiyati va uni rivojlantirish masalalari". Oʻzbekiston Turizm Ilmi Jurnal, 4(2), 96-104.
2. Abdullayeva, N.K. (2019). "Turizm xizmatlarini rivojlantirishda Fargʻona vodiysi tajribasi". Ilmiy-Amaliy Konferensiya Materiallari, 2(3), 117-121.
3. Ahmadaliyeva, M.E. (2018). "Fargʻona vodiysida meʼmoriy-madaniy meros obyektlarining turizmda oʻrni". Oʻzbekistonda Turizm, 3(1), 55-62.
4. Bobojonov, S.Y. (2021). "Fargʻona vodiysida milliy qadriyatlarni asrash va turizm rivoji". Yosh Olima, 2(6), 215-220.
5. Hasanov, I. (2017). "Fargʻona vodiysida etnoturizm imkoniyatlari". Davlat va Jamiyat, 5(1), 78-81.
6. Joʻrayev, D. (2022). "Oʻzbek xalqining urf-odatlar va turizmdagi oʻrni". Zamonaviy Taʼlim, 9(4), 134-139.
7. Qurbonov, M.F. (2019). "Madaniy meros obyektlaridan foydalanishda turizmning roli". Ijtimoiy Gumanitar Fanlar, 8(2), 45-53.
8. Raximova, N. (2020). "Fargʻona vodiysida milliy qadriyatlarning turizm orqali ommalashuvi". Ekoturizm, 6(2), 200-204.